

Ons pedagogisch handelen peutergroep het Kleurrijk

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Mei 2019

We bieden VVE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van je kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hiervoor maken we gebruik van het VVE-programma Piramide waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuigelijke ontwikkeling en rekenprikkel om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren. Ter ondersteuning van de piramide thema activiteiten maken we gebruik van de pop Jikke. Jikke komt uit de training leefstijl sociaal emotionele ondersteuning.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Jikke? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan het niveau van het kind aan. Kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op de peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert het kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grof-motorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans. Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkel. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie

hoort tot rekenprikkels. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VVE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten vinden plaats in kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dicht de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Thematisch werken met kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij de belevingswereld, binnen het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van thema's: Kleding, mensen ik en jij, Holletje bolletje lente.
- Voorbeeld van een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen: Het thema kleding bevat een start activiteit waarbij de kinderen gaan kijken naar elkaars schoenen dan stampen we met de schoenen en benoemen we twee schoenen. Al stampend 1 twee (één, twee schoenen; rekenprikkel)Daarna kijken we naar de veters, ritsen klittenband kan de schoen uit en hoe moet dat? De Peuters proberen hun schoenen uit en weer aan te trekken. De peuters doen dat zoveel mogelijk zelf en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Daarna zeggen wij een versje behorend bij het thema en voeren we bewegingen uit zoals op tenen staan en op de kruk en van de kruk af springen(motorische ontwikkeling). Tijdens de activiteiten benoemen we de verschillende de kleding stukken (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren kennen.
- Voorbeeld differentiëren tussen leeftijden en niveaus: In het thema mensen ik en jij (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De jongste peuters kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerker verwoordt wat ze zien. De oudere peuters staan voor de spiegel en de pedagogische medewerker vraagt wat de kinderen zien, De meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerker zelf vertellen wat ze in de spiegel zien.
- Onze groepsruimte(s) hebben we ingericht met de volgende hoeken: Bouwhoek voorleeshoek, themahoek, atelierhoek, huishoek, verkleedhoek. In het speelhuisje op de groep kunnen de kinderen spelen en glijden.
- Jikke is de pop die wij ter ondersteuning van een thema gebruiken. Jikke is een groot oor vos en komt uit de training leefstijl. Jikke wordt bij de start in de kring gebruikt. Pedagogisch medewerker vraagt aan een kind waar is Jikke? Wil jij Jikke pakken? Jikke wordt dan in de kring op een krukje gezet.
- Voorbeeld aanpassen van de inrichting aan het thema: Bij het thema ziek zijn mogen kinderen spelen met dokterspulletjes zoals pleisters, verband, lege pillendoosjes, een wit schort etc. Door bij het thema Knuffels (over zachte materialen en het slaapritueel) veel zachte dingen in de groepsruimte te leggen, leren de kinderen de betekenis van het woord 'zacht' te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.
- Voorbeeld kansen grijpen: De concrete situatie (bijvoorbeeld het regent buiten) is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerker een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld het nadoen van het geluid van de vallende geluidsdruppels).

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Op vriendelijke, constaterende toon spreken we over alle emoties die kinderen kunnen voelen. Alle gevoelens horen er immers bij. Geen gevoel is gek.
- Als we zien dat een kind jaloers is op een jarig kind, omdat het een cadeautje krijgt, leven we mee met het jaloerse kind door te zeggen: “Jammer hè, dat jij niet jarig bent. Je wilt ook graag een cadeautje.”
- Door de jaren heen hebben we spelletjes en zinnen bedacht die kinderen veel veiligheid bieden. Het zijn eigenlijk preventieve ik- boodschappen, zoals het ‘Wat- mag- wel- en- wat- mag-niet’- spelletje door vragen te stellen. Bijvoorbeeld: “Mag je in een kind bijten? Antwoord kinderen: Neeee! Maar mag je in een appel bijten? Antwoord kinderen: Jaaaah! Mag je schoppen? Nee! Mag je tegen een bal schoppen? Jaah! Mag je knijpen? Nee! Mag je in deze zachte bal knijpen? Ja! Mag je afpakken? Nee! Wat moet je dan doen?” Dit spelletje is favoriet bij de kinderen. Ze kunnen daarbij lekker hard nee en ja roepen en ze leren op speelse wijze wat wel en niet mag.
- We gebruiken vaste zinnen die kinderen ondersteunen. Bijvoorbeeld: We zingen vaak: “Om de beurt, om de beurt, dat is wat op de groep gebeurt.” Om de beurt doen is een voorloper van samen. “Gaan jullie samenwerken?” vragen we aan de bijna vierjarigen of “Jullie kunnen goed samenwerken” als ze bijvoorbeeld samen een kist sjouwen. Bij problemen: “Hoe ga je dit oplossen?” of “Wat kan jij goed oplossen!”
- We zeggen een aantal keren per dag dat kinderen pech of geluk hebben. Deze zinnen resoneren door de groep. Kinderen genieten van geluk hebben en kunnen beter tegen pech doordat deze begrippen zijn gaan leven. Ze merken dat ze naast pech ook geluk kunnen hebben. We zorgen ervoor dat kinderen die veel pech hebben, ook geluk hebben. Als iets eindelijk gelukt is, bijvoorbeeld knippen, moeilijke puzzel, roepen wij: “Het is gelukt!”
- Tot slot: al deze zinnen en spelletjes geven veel emotionele veiligheid. Wij zijn oprecht en leven echt met de kinderen mee. De zinnen, spelletjes, liedjes over gevoelens werken goed. Kinderen mogen huilen, driftbuien krijgen, boos worden. Wij helpen de kinderen met al deze, soms heftige emoties. Als een kind moet wachten op zijn fiets nemen we het verdrietige kind tussen ons in en zingen we ‘om de beurt, om de beurt dat is wat op de groep gebeurt’. Het kind kalmeert en wij ook!

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huilt of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spel materiaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Wij gaan zoveel mogelijk in op de initiatieven van de kinderen. Bijvoorbeeld: Als we een kind zien kijken naar de dichte kast, dan vragen we: "Wil je met iets spelen dat in de kast staat?" Het kind zegt ja of knikt of kan zeggen wat hij wil hebben. Daarna openen we de kast en vragen we het kind door het te zeggen of aan te wijzen, wat het wil hebben.
- We luisteren actief naar de kinderen. Vaak kunnen kinderen niet goed zeggen wat ze bedoelen en laten ze het via gedrag zien. We praten op vriendelijke constaterende toon over wat we zien en we raden wat ze eigenlijk willen. Het is goed aan het kind te zien, als het zich begrepen voelt.
- Wij zijn de vertalers van hun gedrag. De toon is hierbij erg cruciaal. Bijvoorbeeld: Als we zien dat een kind de blokkentorens van andere kinderen omgooit dan leggen we eerst uit dat dit niet mag en waarom. Daarna leggen we uit wat wel mag. Ieder kind mag alleen zijn eigen toren omgooien. Daarna helpen wij het kind door te vragen of het ook met de blokken wil spelen? Vervolgens zorgen we ervoor dat het kind blokken krijgt. We hebben de blokken op kleur gesorteerd, dat geeft bij kinderen veel duidelijkheid. Zo kan een groepje jonge peuters met ieder zijn eigen kleur blokken spelen en naar elkaar kijken, ze zien elkaars torens en ze zien hoe ze worden omgegooid.
- We creëren spelsituaties aangepast aan het kind. Bijvoorbeeld: Een kind dat heel erg van water houdt, mag alleen of samen met een ander kind aan de wastafel met water klieren. Er zijn ook kinderen die graag knutselen. Daarvoor leggen we plaksel, papier, kleurtjes en scharen op tafel. Ieder kind kan op zijn eigen manier bezig zijn.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- We moedigen kinderen aan. Als het lukt zijn we samen trots. Als het niet goed lukt zeggen we je hebt goed geoefend.
- Kinderen zelf laten kiezen, waar ze mee willen spelen.
- Kinderen zelf hun ruzie laten oplossen. Bv. ze willen allebei dezelfde fiets. We helpen met bemiddelen als het niet goed lukt.
- Als een kind erg verlegen is in de kring hoeft hij van ons niets te laten zien. We vertrouwen erop dat hij het op een dag gaat doen.
- Wij respecteren kinderen die graag alleen spelen. We benoemen het ook: Jij vindt het fijn om alleen te spelen.

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- Door de tien Piramide thema's en de aankleding van de groep bieden we de kinderen veel uitdaging. Door de aankleding van de groep bv. de huishoek, verkleedhoek, maar ook thema hoek(ingericht naar het thema bv dieren wei in de lente), de slaapkamer en de huiskamer prikkelen kinderen tot spel. Regelmatig spelen we mee, om het spel te stimuleren.
- Bij elke nieuwe aankleding van de groep helpen de kinderen mee. Ze helpen de thema kisten naar de kring te tillen. Samen pakken we de kist uit en bekijken wat er in zit. Tijdens het uitpakken van de thema kist mag ieder kind iets uit de kist pakken en naar de thema hoek brengen. Bij het thema kleding laten we de kinderen zelf de kleding ophangen en richten we samen de kleding winkel in.
- kinderen kunnen zelf knutselmaterialen pakken als ze iets willen maken.
- We tellen elke middag samen. Bijvoorbeeld hoeveel kinderen er in de kring zitten en hoeveel meisjes, hoeveel jongens.
Samengevat: Zand, water, klimmen, rennen, springen, plakken, knippen, spelletjes doen, voorlezen, zelf een boekje lezen, tellen, bouwen, rollenspel, kleien, verven, het komt allemaal aan bod.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- We werken met dagritme kaarten. Kinderen mogen om de beurt de knijper verzetten. Vaak doen de kinderen dit uit zichzelf.
- We hebben vaste onderdelen op een ochtend die worden ingeleid door vaste liedjes.
- De verjaardag- en afscheidsfeestjes verlopen volgens een vaste structuur.
- Bijvoorbeeld: tijdens het afscheidsfeestje lezen we een afscheidsbrief voor die aan het kind gericht is. In de brief staat wat het kind al kan. Terwijl de brief wordt voorgelezen, laat het kind zijn vaardigheden zien, bv. op een been staan, rennen om de tafel en springen, daarna is er veel aandacht voor de werkjes. Het is prachtig om te zien hoe het kind al klaar gaat staan, als we de brief te voorschijn halen.
- We werken eerlijk de namenlijst af. Iedereen komt aan de beurt.
- Elke dagdeel starten we met dansen voordat we in de kring gaan.
- We gaan elk dagdeel naar buiten.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Er is een vaste, gezellige huis-hoek. Er staat altijd een serviesje op tafel.. Er zijn veel levensechte materialen aanwezig. Er is een auto- en blokkenhoek, er staat een tafel met spulletjes van het thema. Er is een vaste, gezellige boekenhoek. Kinderen kunnen op de poef een boek bekijken.
- Elke vijf weken hebben we een ander thema en zijn de hoeken aangepast. Bijvoorbeeld: bij het thema 'eten en drinken' maken we een restaurant en een supermarkt. Bij het thema 'zomer' maken we een hoek met zwembad en een park met tent en barbecue, een ijswinkel.
- We verdelen de kinderen in groepjes en laten hen in een van de uitdagende hoeken spelen. Vaak groepjes van twee of drie kinderen.
- Vrienden mogen bij elkaar aan tafel of naast elkaar in de kring zitten.
- Vrienden krijgen dezelfde kleur beker.
- Tijdens knutselen zetten we regelmatig twee of drie kinderen bij elkaar en gaan ze samen iets maken.
- Bij de grote kinderen stimuleren we samenspel door samen een puzzel op te lossen, of hen samen met iets te laten spelen.
- We geven een groepje de verantwoordelijkheid voor een taak.
- Bijvoorbeeld: samen de auto-hoek opruimen of de huis-hoek.
- We beschermen het spel door andere kinderen die ook mee willen spelen iets anders aan te bieden.
- We hebben van veel speelgoed twee stuks: twee kassa's, en een enorme treinbaan, meerdere poppen enz.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- We leren kinderen respect hebben voor elkaar door het respect zelf voor te leven. Wij collega's gaan met respect met elkaar om, dat zien de kinderen.
- Als een kind en ander kind uitlacht, wordt daar aandacht aan besteed.
- Als een kind wordt buitengesloten, of gepest, wordt dit besproken en aangepakt.
- Als een kind speelgoed bij een ander kind afpakt en pijn doet, wordt dit op een vriendelijke, constaterende toon aangepakt. In een tijd van veel ruzie laten we door spel zien, dat je geen speelgoed mag afpakken maar wel mag vragen. Kinderen doen mee met het spel en genieten daar heel erg van.
- Kinderen mogen niet met speelgoed gooien, of kapot maken.
- De kinderen mogen in de gymzaal met elkaar stoeien binnen bepaalde regels. Ze mogen niet aan kleren trekken en elkaar pijn doen. Als een kind 'stop' zegt, dan moet het andere kind echt stoppen.
- Kinderen mogen geen insecten dood maken. Een spin die binnen is wordt naar buiten gebracht. Een wesp wordt naar buiten geleid. Met uitleg.

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

VVE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VVE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind bij de peutergroep of op het kinderdagverblijf mee bezig is.

Voorbeelden

- Tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode vragen we aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- Elk dagdeel begint met een spelinloop. Het is de bedoeling dat elke ouder iets samen doet met zijn kind. Ouder en kind kiezen samen iets wat zij gaan doen. Ze maken samen een puzzel, spelen samen in de huishoek, of maken iets van klei
- Bij de start en aan het einde van een dag(deel) is er gelegenheid tot uitwisseling over hoe het met kind gaat thuis en op de groep. Hiernaast kunnen we (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
- Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen regelmatig foto's toegestuurd van situaties op de groep waar hun kind op staat. Zo krijgen ouders een beeld van wat hun kind daar doet.
- Elk thema is er in de tweede of derde week een ouder kind activiteit. Ouders worden uitgenodigd bij de start van het dagdeel om samen met hun kind iets te knutselen in het teken van het thema.
- Bij elk thema krijgen ouders een thema-thuisboekje met een korte beschrijving van het thema en activiteiten. Ook staan er ideeën in voor laagdrempelige activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen.
- In deze peutergroep werken we met een uitgebreid kind-volg-systeem, dit heet KIJK!. Na iedere KIJK registratie of bij zorg worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor van het kind. Aan de orde komen hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.
- We vinden het belangrijk dat ouders weten aan welke ontwikkelingsdoel we werken. Dit bespreken we met ouders tijdens een oudergesprek. We stimuleren ouders om ook thuis op een speelse manier aan dit doel te werken. Hiervoor geven we suggesties.
- Als een kind naar de basisschool gaat, vindt er een warme overdracht (plus) plaats. Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen de akib (alle kinderen in beeld) in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht

van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

VVE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep en school belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VVE-basisscholen VVE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren.

Peutergroep het Kleurrijk is een onderdeel van de Brede school 'het Kleurrijk'. De kernpartners van deze Brede School zijn basisschool het Kleurrijk, KION (peutergroep en bso het Kleurrijk en bindkracht 10 (o.a. het Activiteitenplein).. Bij onze peutergroep bieden we Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hierdoor zorgen we ervoor dat peuters een zo goed mogelijke start maken op onze brede school en eventueel andere basisscholen. Samen met groep 1 en 2 van de brede school werken wij met de methode Piramide. Hieraan gekoppeld hebben school en wij samen met bindkracht10 een thuisprogramma ontwikkeld (Piramide-Thuis).

Voorbeelden

- We werken met een gezamenlijk ontwikkeld instrument voor warme overdracht. In Nijmegen is dit 'Alle kinderen in beeld'. Doel is er samen voor te zorgen dat kinderen een zo goed mogelijk start maken op de basisschool. Informatie over kinderen van ouders en van pedagogisch medewerkers helpt de school om kinderen hierbij zo goed mogelijk te begeleiden.
- We werken samen met de basisschool in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht.
- We werken met een gezamenlijk VVE-actieplan van peutergroep en basisschool.
- We hebben een gezamenlijk ouderbeleidsplan. Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten of elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten.
- Twee keer per jaar vindt er een gezamenlijke ouderbijeenkomst met school plaats. Voor ouders van peuters en kleuters. Ouders worden betrokken bij de invulling van het thema van deze bijeenkomst. Tijdens de afsluiting van de bijeenkomst wordt er een activiteit voor ouder en kind georganiseerd.
- Tussen de oudste peuters en kleuters vind er meerdere keren per jaar een uitwisseling plaats. Vijf peuters gaan naar de kleutergroep en vijf kleuters gaan naar de peuter groep.
- We hebben twee gezamenlijke brede school studiedagen per jaar.
- We volgen gezamenlijke scholingstrajecten van leerkrachten en pedagogisch medewerkers, zoals piramide herhaling cursus
- We gaan starten met gezamenlijke Bibliotheek op School
- De jaarplanning wordt samen met school gemaakt zodat de thema's bij peuters en peuters hetzelfde zijn.

VVE en samenwerking met andere organisaties in de wijk

Brede School het Kleurrijk is gevestigd in het voorzieningshart 't Hert. In dit voorzieningshart zijn veel organisaties gevestigd zoals Centrum voor Jeugd en Gezin, GGD-consultatiebureau, logopediste, Els Backhuis, met wie we intensief samenwerken.

Het voorzieningshart 't Hert is het hart van de wijk en we zijn als peutergroep enthousiast om hier deel van uit te maken.

Voorbeelden

- Op de peutergroep werken we met het project 'Piramide Thuis'. Wij maken samen met de medewerkers van Bindkracht 10 een ouder-kind boekje. Bij de start van een thema wordt in de eerste week op een dag de boekjes uitgedeeld door medewerkers van Bindkracht 10. Andere dagdelen doen wij het zelf.
- De week erna wordt er een ouder-kind activiteit georganiseerd. De medewerkers van Piramide Thuis organiseren dit. Ze bereiden de activiteit zó voor, dat wij dezelfde activiteit op de andere dagdelen kunnen doen. Tijdens de spelinloop zijn de ouders gericht met hun kind bezig.
- De medewerkers van Piramide Thuis kunnen ook op huisbezoek komen. Ze kunnen je thuis helpen je kind nog meer de Nederlandse taal te leren. En ze kunnen je ondersteunen bij de opvoeding. Wij zien aan kinderen dat Piramide Thuis echt kan helpen. De kinderen krijgen meer zelfvertrouwen en de ouders ook.
- Wij werken intensief samen met Tessa en Barbara de logopedisten van logopedie praktijk Els Bakhuis. Bij vragen op het gebied van spraak/taal ontwikkeling betrekken wij in overleg met de ouders de logopedist bij het kind. Zij zijn er voor kinderen die moeite hebben met praten. En kinderen die ondersteuning nodig hebben bij het leren van Nederlands. Regelmatig komen zij een bezoekje brengen aan onze peutergroep. Kinderen die logopedie krijgen, kunnen binnen of buiten de peutergroep hier naar toe. Ook kunnen de pedagogisch medewerkers bij de logopedisten terecht voor tips over de taalontwikkeling. Tijdens de vakanties is er een babbelvakantie waar kinderen een paar uur extra taal en spelen krijgen aan geboden. In de vakanties werken zij met kleine groepjes kinderen. Er wordt tijdens de babbelvakantie gebruik gemaakt van de groepsruimte van de peutergroep of een kleutergroep van de basisschool.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- Kinderen mogen in de gymzaal rennen, springen, klimmen, glijden, over bank lopen.
- Ze mogen elkaar niet duwen; als ze duwen moeten ze meteen van de bank of het klimrek af. Ook stoeien is aan regels gebonden. We begeleiden dit zorgvuldig.
- We lopen aan het touw naar de gymzaal. Soms moeten we even door drukte heen van wachtende ouders van de basisschool.

We zijn heel strikt op bovenstaande regels. Het valt ons op dat er weinig ongelukken gebeuren.

We spelen dagelijks buiten, bij slecht weer gaan we naar de gymzaal.

- Het vierogenprincipe is wettelijk verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden.

Door de glazen wand over de hele lengte van de groepsruimte die de groepsruimte van de buitenruimte en de straat scheidt en de glazen wand tussen kantoor en groepsruimte kunnen de pedagogisch medewerkers altijd gezien en gehoord worden door andere gebruikers van het pand. Ook vanuit de gang kan men via een raam in de deur de groepsruimte inkijken. Zodra we een officiële oudercommissie hebben, bespreken we met hen of er nog meer gedaan kan worden om dit principe goed vorm te geven.

- Achterwacht: In situaties dat er bij onze peutergroep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar. Op de tijden dat de peutergroep open is, is er altijd beheer van het voorzieningshart aanwezig.